

Avdelning syd
Elisabet Marklund
elisabet.marklund@ivo.se

Östra Göinge kommun
280 60 BROBY

Huvudman

Kommunstyrelsen i Östra Göinge kommun

Ärendet

Föreläggande enligt 13 kap. 8 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) förelägger med stöd av 13 kap. 8 § SoL kommunstyrelsen i Östra Göinge att senast den 23 april 2014 vid vite om 500 000 kronor säkerställa att:

- Kommunen efter anvisning utan dröjsmål inleder utredning av de anvisade ensamkommande barnens behov samt beslutar om lämpligt boende för dessa.

IVO förelägger dessutom kommunstyrelsen i Östra Göinge att senast den 7 maj 2014 komma in med en redovisning av de åtgärder som vidtagits avseende föreläggandet.

Bakgrund

IVO har den 16 januari 2014 inlett tillsyn av Östra Göinge kommuns agerande efter att kommunen anvisats tre ensamkommande asylsökande barn utöver avtal. Bakgrunden är att klagomål har inkommit från barnens ankomstkommuner och från Migrationsverket om att Östra Göinge har vägrat ta emot tre barn som kommunen har anvisats.

IVO utövar enligt 13 kap. 1 § SoL tillsyn över verksamheter inom socialtjänsten med syfte att enligt 13 kap. 2 § SoL granska att socialtjänsten uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter. Den aktuella tillsynen avser huruvida Östra Göinge kommun har fullgjort de skyldigheter som åligger socialtjänsten för de barn som anvisats kommunen. IVO har inte tillsyn över Migrationsverket eller befogenhet att avgöra frågor vari kommunen inte instämmer i bedömningar som Migrationsverket har gjort.

I VO har enligt 13 kap. 5 § SoL begärt kommunens redovisning hur ärendena har handlagts och hur kommunen har fullgjort sina skyldigheter enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen och i lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Underlag

- Migrationsverkets beslut om anvisning av kommun för asylsökande ensamkommande barn enligt utvidgade anvisningsmöjligheter (Migrationsverkets beteckning 12600779, 12594628 och 12596307).
- Östra Göinge kommuns svar till Migrationsverket om att de inte kan ta emot barnen.
- Östra Göinge kommuns yttrande till IVO, daterat 2014-02-10.

Redovisning av tillsyn

Kommunens yttrande

Kommunen har i sitt yttrande beskrivit att de har ett boende för ensamkommande barn, att platserna där är belagda och att kommunen utöver dessa har placerat ytterligare barn som kommunen har anvisats. Kommunen har angett att de anser att de inte har möjlighet att tillhandahålla vård av god kvalitet för ytterligare barn, då samtliga resurser är belagda avseende hem för vård eller boende (HVB), lägenheter och familjehem. De har bedömt att det inte är aktuellt för kommunen att under dessa förhållanden ta emot fler barn för att placera dem utanför kommunen och aktivt medverka till en sämre kvalitet i mottagandet.

Kommunen uppger att de har noterat ändringen i LMA men har synpunkter på hur Migrationsverket tolkar och tillämpar denna. De ifrågasätter, vad de anser vara, Migrationsverkets tolkning av att barn vid anvisning ska anses vistas i den anvisade kommunen i den meningen som avses i 2 a kap. 1 § SoL. Kommunen menar att Migrationsverket felaktigt har tolkat att vistelsen inte behöver vara i fysisk mening, dvs genom faktisk vistelse i kommunen. Kommunen hänvisar till förarbeten till den ändring som infördes den 1 maj 2011 i socialtjänstlagen med syfte att förtydliga ansvarsfördelningen mellan bosättningskommun och vistelsekommun.

Skälen för beslutet

Tillämpliga bestämmelser

3 och 22 §§ lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
LMA

2 kap. 1 §, 2 a kap. 1 §, 6 kap. 1 och 2 §§, och 11 kap. 1 §, 13 kap. 8 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL

Bedömning

Av 3 § LMA framgår att Migrationsverket för ensamkommande barn ska anvisa en kommun som ska ordna boendet.

Av 22 § LMA framgår att Migrationsverkets beslut om anvisning avseende ensamkommande barn inte får överklagas.

Det är i lagstiftningen tydligt att en kommun ska ordna boendet för ett barn som kommunen har anvisats. Det finns inget lagstöd för att underlåta att ta emot eller för att överklaga den anvisning som Migrationsverket gjort till en kommun. Av förarbeten till den ändring som infördes den 1 januari 2014 i LMA framgår att ett beslut om anvisning inte ska vara överklagningsbart då en sådan möjlighet skulle innebära att ett barn riskerar att bli kvar i sin ankomstkommun tills beslutet vinner laga kraft eller riskerar att tvingas flytta om överklagandet bifalls. När ett barn anvisats till en kommun måste barnet kunna räkna med att faktiskt tas emot av kommunen (prop. 2012/13:162 s. 20).

Av 3 § LMA framgår att när Migrationsverket anvisat en kommun ska det anses att barnet vistas i den kommunen i den mening som anges i 2 a kap. 1 § SoL.

Av 2 a kap. 1 § SoL framgår att den kommun där den enskilde vistas ansvarar för stöd och hjälp enligt 2 kap. 1 § SoL.

Av 2 kap. 1 § SoL framgår att varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver.

LMA är en speciallagstiftning och dess bestämmelse om att ett barn som anvisats ska anses vistas i kommunen har företräde framför vistelsebegreppet enligt SoL. De bestämmelser som kommunen hänvisar till vad gäller tolkning av vistelsebegreppet reglerar dessutom ansvarsförhållandet mellan vistelsekommunen och bosättningskommunen. För ett asylsökande barn som anvisats till en kommun finns ingen bosättningskommun.

Kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen för de som vistas i kommunen innebär bland annat att socialnämnden enligt 11 kap. 1 § SoL utan dröjsmål ska utreda vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden. Av 6 kap. 1 § SoL framgår att socialnämnden ska sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende. Varje

kommun ansvarar enligt 6 kap. 2 § SoL för att det finns tillgång till familjehem och hem för vård eller boende. Kommunen har inget stöd i lagen för att med hänvisning till bristande kvalitet i vården underlåta att utreda och tillgodose boende för de barn som anvisats kommunen.

Östra Göinge kommun har i sitt yttrande till IVO fortsatt att neka till att ta emot barn utöver ingångna avtal. Kommunen fullgör inte det ansvar som kommunen har att efter anvisning utan dröjsmål inleda utredning av ensamkommande barns behov samt besluta om lämpligt boende för barnen, vilket är ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att få de insatser de har rätt till.

Mot denna bakgrund och vad som ovan anförts finner Inspektionen för vård och omsorg att förutsättningar föreligger för att kommunstyrelsen i Östra Göinge med stöd av 13 kap. 8 § SoL ska föreläggas att åtgärda det missförhållande som konstaterats.

Beslut i detta ärende har fattats av stf. generaldirektören Patric Winther. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Anna Sundberg och avdelningschefen Thomas Mehralizade deltagit. Inspektören Elisabet Marklund har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Patric Winther

Elisabet Marklund

Hur man överklagar, se bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska däremot skickas till adressen:

Inspektionen för vård och omsorg
Box 4106
203 12 MALMÖ

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) sänder överklagandet vidare för prövning till förvaltningsrätten i oförändrat skick efter att skrivelsen rättidsprövats och om IVO inte själv ändrar beslutet på så sätt som ni begärt.

1. Var noga med att ange vilket beslut som överklagas genom att ange **diarienummer (dnr)**.
2. Beskriv **varför** ni anser att beslutet ska ändras och **vilken ändring** ni vill ha.
3. Ert överklagande måste ha kommit in till IVO **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in senare än tre veckor kan det inte tas upp till prövning (rättidsprövning).

